

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 222

1 Φεβρουαρίου 2008

Κοινές διαδρομές

τέκομαι, πρὸς καιρό, στήν ἐξέδρα τῆς νηφάλιας οὐδετερότητας. Δίχως παθιασμένη εὐνοία στό «προοδευτικό» κίνημα ἢ στή συνεσταλμένη «συντήρηση». Καί ὑποβάλλω κοινό, πηγαῖο, ἐρώτημα καί στή μιά καί στήν ἄλλη ἔπαλξη. Στούς μαχητές, πού καυχῶνται, μέ λόγο αὐτοθαυμαστικό, γιά τήν εὐρύτητα τοῦ μυαλοῦ τους καί γιά τά σύγχρονα, προοδευτικά τους, ἀνοίγματα. Καί στούς ἀμυνόμενους, πού ταπεινωμένοι, σκύβουν τό σκυθρωπό τους πρόσωπο καί, μέ κόμπο λαλιᾶς, προσπαθοῦν νά ἀνατρέψουν τή βαρειά κατηγορία, ὅτι παραμένουν, σά στρεῖδι, κολλημένοι στήν ἀτολμία καί στήν «καθυστερήση».

Η ἀπορία μου ἀπλή, ἀλλά καίρια. Κατά τούς τελευταίους αἰῶνες καί, ἰδιαίτερα, κατά τόν αἰῶνα, πού τόν περπατήσαμε, μέσα στίς φωτιές καί στίς ξέχειλες αἱμάτινες αὐλακιές τῶν δυό παγκόσμιων πολέμων καί τῶν ἀσταμάτητων τοπικῶν συρράξεων, δυό κλάδοι ζωῆς ἔχουν ἰλιγγιώδη ἀνάπτυξη. Καί ἐγγράφονται στό ἡμερολόγιο τῆς ἱστορικῆς μας ἀνέλιξης, στή συνείδησή μας καί

στή διαλεκτική μας, ὡς μεγαλειώδεις, ἐντυπωσιακά ἀσυναγώνιστες, κούρσες προόδου. Ὁ ἕνας κλάδος εἶναι ἡ ἐπιστήμη, μέ τήν πολυδαίδαλη ἐξειδίκευσή της, μέ τά τολμηρά της πειράματα καί μέ τήν ἀπροσμέτρητη σώρευση γνώσης. Καί ὁ ἄλλος κλάδος, φαντασμαγορικός καί λειτουργικός, εἶναι ἡ τεχνολογία, μέ τήν ἀστείρευτη ἐφευρετικότητά της, πού ἀνανεώνει καί ἐπεκτείνει τίς ἐξυπηρετήσεις της στήν καθημερινότητα καί γίνεται ὄχημα τοῦ ἐρευνητή ἀνθρώπου καί τῆς ἐρευνητικῆς μεθοδολογίας στά μυστικά φιόρδ τῆς ἀπέραντης Δημιουργίας.

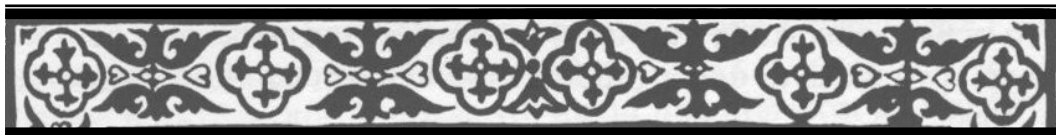
Λίγη προσεκτική, ἔντιμη φωτογράφηση τῆς πολύβουνης ἐπικαιρότητας καί λίγη στοχαστική ἐπεξεργασία τῶν ἀνθρώπινων συμπεριφορῶν πείθει, πώς ἡ ἐπιστήμη καί ἡ τεχνολογία εἶναι καθολικά ἀποδεκτές. Στίς συνειδήσεις μας καί στήν ὀργάνωση τῆς ζωῆς μας δέ συναντοῦν πόρτες κλειστές. Ὅλοι ὀδεύουμε σέ κοινές διαδρομές, μέ σύμμαχους, μέ συμβούλους καί μέ βοηθούς τούς ἐπιστήμονες καί τούς τεχνολόγους. Ὅλοι ἀξιοποιοῦμε-ὁ καθένας μας-μέ τόν τρόπο του καί μέ τίς εὐχέρειες, πού τοῦ προσφέρονται-καί τήν ἐπιστημονική γνώση καί τίς κατασκευές τῆς ἐκλεπτισμένης τεχνολογίας μας, στόν ἀγώνα καί στό μόχθο τῆς βιοπάλης ἢ τῆς εὐμάρειας. Ἀπό τά νηπιακά μας χρόνια μπαίνουμε στήν πειθαρχία τῆς σχολικῆς ἐκπαίδευσης. Καταθέτουμε κόπο καί χρόνο στήν προσπάθειά μας νά ἀνεβοῦμε τά σκαλοπάτια τοῦ ἐπιστημονικοῦ διδακτηρίου καί νά ἐνσωματωθοῦμε στήν οἰκογένεια τῶν μελετιτῶν τοῦ ἁπείρου ὕλικου κάλους καί τῶν «βαθέων» τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης. Καί ἡ κάθε μας σπουδή, ἡ κάθε μας πρόσβαση στήν κρυμμένη ἀλήθεια, ἡ κάθε ἐμπειρική ἐπαλήθευση τῶν ἀνήσυχων ὑποψιῶν μας καί τῶν ἐπίπονων πειραματισμῶν μας, ἀποβαίνει αἰτία χαρᾶς καί ὄργανο ἀναβάθμισης τῶν σχεδιασμῶν μας καί τῶν βιωμάτων μας.

Καί δέ συναντιόμαστε ὅλοι μας, μόνο, στό ἀνηφορικό μονοπάτι τῆς σπουδῆς. Συνωστιζόμαστε καί σέ μιά ἀτέρμονη οὐρά, γιά νά δρέψουμε τούς καρπούς καί τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας. Ποιός δέν κάλεσε τό γιατρό, γιά νά σκύψει στόν πόνο του; Καί ποιός δέν ἀναζήτησε τόν καταρτισμένο καί ἐνημερωμένο νομικό σύμβουλο, γιά νά ἀντιμετωπίσει τήν ὁποιαδήποτε ἐμπλοκή του;

Ποιός δέ χρησιμοποίησε τὰ σύγχρονα μέσα τῆς κυκλοφορίας ἢ τοῦ ταξιδιοῦ; Καί ποιός δέν πίεσε τό κουμπί τῆς ἠλεκτρονικῆς πληροφόρησης, γιά νά ἀνοίξει τή γραμμή ἐπικοινωνίας μέ ὅλα τὰ διαμερίσματα τοῦ πλανήτη μας; Ὅποια ἀγαθὰ προσφέρει ἡ ἐπιστήμη καί ὅποιες ἐξυπηρετήσεις μᾶς ἐξασφαλίζει ἡ τεχνολογία περνοῦν, καθημερινά, στή σπουδή μας καί στή χρήση μας

Διατηρεῖτε ἀμφιβολία ἢ ὑποψία, πώς ἡ «ἐπιστήμη» καί ἡ «τεχνολογία» δέν ἔχουν ἐντυπωσιάσει, δέν ἔχουν μαγέψει καί δέν ἔχουν διεγείρει τό σύνολο τῶν κατοίκων τῆς γῆς μας; Τῶν πλούσιων καί τῶν φτωχῶν; Τῶν χορτασμένων καί τῶν στερημένων; Ἐχουν αἰχμαλωτίσει ὅλους ἐκείνους, πού κάνουν ὑπερχρήση τῶν ἐπιτευγμάτων τους; Καί ἔχουν ξεσηκώσει σέ ἐπιθετικότητα ἐκείνους πού, ἐξ αἰτίας τῆς ἀρπακτικῆς διάθεσης τῶν δυναστῶν τῆς σύγχρονης οἰκονομίας, μένουν δεμένοι στήν ὑπανάπτυξη ἢ στή στέρηση; Ἄν, στόν εἰκοστό πρῶτο αἰῶνα, ὑπάρχουν διαμερίσματα τοῦ πλανήτη μας ἢ ὁμάδες ἀνθρώπων, πού δέν ἀπολαμβάνουν τούς καρπούς τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης καί τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐρηματικῆς τεχνολογίας, τήν εὐθύνη δέν τή σέρνουν στά μονοπάτια τῆς ταλαιπωρίας τους οἱ στερημένοι, ἀλλά τήν περιφέρουν, ἐπιδεικτικά καί προκλητικά, οἱ ὑπερχορτασμένοι. Μέ σχηματισμένο αὐτό τόν παγκόσμιο χάρτη, πώς μπορεῖτε νά στοιχειοθετήσετε κατηγορητήριο ἐνάντια στόν ὁποιοδήποτε πολίτη ἢ στό ὁποιοδήποτε στρατόπεδο «συντηρητικῶν» καί «σκοταδιστῶν»-ὅπως τούς ἀποκαλεῖτε-μέ τό σκεπτικό, ὅτι φρενάρουν τήν ἐπέκταση τῶν ἐρευνῶν καί τήν ἀξιοποίηση τῆς συναγμένης γνώσης ἢ τῆς ἐφαρμοσμένης ἐμπειρίας;

Βρισκόμαστε, λοιπόν, ὅλοι σέ κοινή διαδρομή ἀποδοχῆς καί ἀξιοποίησης τῆς «προοδευμένης» ἐπιστημονικῆς ἔρευνας καί τῆς «προοδευτικῆς» τεχνολογίας. Ἀλλά βρισκόμαστε, ταυτόχρονα-καί ἐλπίζω νά μή τό ἀμφισβητήσετε-καί σέ κοινή διαδρομή ἐπιφυλάξεων καί φόβων, πού προκύπτουν, ὀλοένα καί ἀπειλητικότεροι, ἀπό τὰ τολμηρά ἀνοίγματα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαστηρίων καί ἀπό τή σκοτεινή ὀργάνωση καί διαχείριση τῶν μηχανῶν τῆς ἐκμετάλλευσης ἢ τῆς ἐξόντωσης. Καί αὐτή τήν πτυχή δέ διακιοῦμαστε νά τήν ἀποσιωπήσουμε.

Τό όραμα τῆς Συνόδου(β)

Παρουσιάζουμε καί τό δεύτερο μέρος τοῦ κεφαλαίου «Τό όραμα τῆς Συνόδου» ἀπό τό βιβλίο μας «Μνησθεῖ Κύριος ὁ Θεός». Τό βιβλίο κυκλοφόρησε κατά τό προηγούμενο γύρισμα τῆς σελίδας, πού μᾶς ἔφερε ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ στόν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο.

Από τή στιγμή, πού ἀποχώρησε ἀπό τόν ἀγωνιστικό στίβο ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος, ἡ ἰσορροπία ἄλλαξε καί οἱ δυνατόξεις ἀναπτύχθηκαν σέ ἄλλη διάταξη. Ἰσαμε τότε, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί ἡ Σύνοδος ἀγωνίζονταν νά ὀργανώσουν τά διοικητικά κλιμάκια τῆς Ἐκκλησίας καί νά ἀναπτύξουν τό ποιμαντικό ἔργο σέ ὅλο τό φάσμα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Ἀπό τόν Ἰανουάριο τοῦ 1974, πού ἀνέβηκε στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ, ἡ ὀργάνωση καί ἡ ποιμαντική φροντίδα σπρώχτηκαν στό περιθώριο καί τό βάρος τῶν μεθοδεύσεων ἔπεσε στήν προσπάθεια στήριξης τοῦ νέου καθεστώτος. Μέ ὁποιαδήποτε τακτική καί μέ ὁποιοδήποτε τίμημα.

Ἄν γιά τίς προηγούμενες δεκαετίες καί γιά τήν ἑξαετία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου μπορούμε νά μιλήσουμε γιά δυσλειτουργία τοῦ Συνοδικοῦ σχήματος καί γιά

ἀνάσχεση, πού τήν προκαλοῦσαν οἱ φιλοδοξίες καί οἱ ἐμπάθειες, γιά τήν κατοπινή ἐποχή, γι' αὐτή, πού σφραγίζεται μέ τό ὄνομα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ, δέν πρέπει νά μιλάμε κἄν γιά Σύνοδο. Ἡ Ἱερή Συνέλευση τῶν ἐπισκόπων ἔχει πέρα γιά πέρα ἀποδιοργανωθεί. Ἐχει χάσει τόν προσανατολισμό της καί τό χαρισματικό τελετουργικό της. Δέν εἶναι συνοδοιπορία καί συνεργασία ἐπισκόπων. Ἀλλά λόχος ἄφωνος, που ὑποχρεώνεται νά συντονίζεται μέ τήν αὐθαίρετη γνώμη τοῦ πρώτου ἐπισκόπου καί νά ψηφίζει σύμφωνα μέ τήν ἀνεξιχνίαστη καί ἀνέλεγκτη προσταγή του. Τό Ἱερό Πηδάλιο μέ τοὺς Κανόνες τῶν Θεοφρούρητων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας ἐναποτίθεται σέ περίωπτη θέση μέσα στήν αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν. Ἀλλά οἱ Ἱεροί Κανόνες ἀγνοοῦνται ἢ καί ποδοπατοῦνται ἀσύστολα ἀπό τόν πρῶτο κατά τήν τάξη ἐπίσκοπο καί καλοῦνται ἐκβιαστικά καί οἱ πολλοί νά ἀσκήσουν

μέ την ψήφο τους την ἴδια κατά-
πτυστη πράξει, νά ἐξουδετερώσουν
καί νά ἐξουθενώσουν τό κύρος τῶν
θείων ὁρισμῶν.

Ἡ συντριπτική πλειονότητα τῶν
σημερινῶν Μητροπολιτῶν πῆρε τήν
Ἀρχιερωσύνη ἀπό τό χέρι τοῦ Ἀρ-
χιεπισκόπου Σεραφεῖμ, πού κρα-
τήθηκε στόν ἀρχιεπισκοπικό θρό-
νο γιά ἓνα τέταρτο τοῦ αἰῶνα καί
συνεργάστηκε δουλικά μέ ὅλα τά
χρώματα τοῦ πολιτικοῦ φάσματος.
Οἱ πολλοί εἶναι μετριότητες. Κά-
ποιοι ἔχουν ἠθικό μητρῶο σπιλω-
μένο. Ἀρκετοί προσβλέπουν ξανά
στό πρόσωπο τοῦ προκαθήμενου,
γιά νά πετύχουν ἀντικανονική ἐπα-
ναποθέτηση σέ ἄλλη Μητροπολι-
τική περιφέρεια. Καί κάμποσοι,
πού σέρνουν μέ δυσκολία τά βήμα-
τά τους, ἐξ αἰτίας τοῦ βάρους τῆς
προχωρημένης ἡλικίας, φοβοῦνται
τή Συνοδική ἀπόφαση, πού θά τοὺς
ἀντικαταστήσει. Ἔτσι, ὅλοι αὐτοί,
στέκουν μέ βλέμμα φοβισμένο, ἔ-
τοιμοι νά συντονιστοῦν μέ τήν ἐπι-
θυμία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Δέ λει-
τουργοῦν ὡς υπεύθυνοι ἄνδρες.
Δέν ἔχουν τήν ἀναφορά τους στόν
ἀρχιποίμενα Ἰησοῦ Χριστό. Δέν ἀ-
ναδιφοῦν τήν ἱστορία, γιά νά βροῦν
τά ὑποδείγματα τῆς ἐπισκοπικῆς
ἀκεραιότητος καί γενναιότητος. Δέ
μελετοῦν τοὺς Ἱερούς Κανόνες τῆς
Ἀγιώτατης Ἐκκλησίας μας, γιά νά
προσαρμόσουν πρὸς τίς ἀποφάσεις
τῶν Μεγάλων Συνόδων τή σκέψη
τους καί τή συμπεριφορά τους.
Κυττοῦν σιά μάτια τόν πρόεδρο τῶν
Συνοδικῶν Σωμάτων. Καί εἶναι ἔ-

τοιμοι νά θυσιάσουν καί τήν ἐλευ-
θερία τῆς ἐπισκοπικῆς γνώμης καί
τήν ἀξιοπρέπεια τῆς ψήφου των,
στό βωμό τῆς σκοπιμότητος καί τῆς
ἀρχιεπισκοπικῆς εὐνοίας.

Ἡ πρόσφατη ἐκκλησιαστική ἱ-
στορία εἶναι ἐνδεικτική μιᾶς τραγι-
κῆς μεταλλαγῆς τοῦ Συνοδικοῦ θε-
σμοῦ. Δέν ὑπάρχει πνοή. Δέν ὑπάρ-
χει ἔμπνευση. Δέ διαποτίζει τίς συν-
εδριάσεις τό αἶσθημα τῆς εὐθύνης.
Δέν τηροῦνται οὔτε κἂν τά προ-
σχήματα. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σερα-
φεῖμ κυκλοφορεῖ στό Συνοδικό
Μέγαρο ὡς δικτάτορας τοῦ τρίτου
κόσμου. Δίνει ἐντολές. Ἐκβιάζει
συνειδήσεις. Ὑποκαίει φιλοδοξίες.
Ἀπειλεῖ μέ τήν ὑπόμνηση φακέλ-
λων. Κραδαίνει τή μάχαιρα τῶν
σκληρῶν συνεπειῶν. Ὑποχρεώνει
στήν ἀνελεύθερη προσφορά τῆς
ψήφου. Ὑποτάσσει ὁλοκληρῇ τήν
Ἱεραρχία στό θέλημά του. Καί ὅσοι
ἀγωνίζονται νά διατηρήσουν τήν
αὐτοτέλεια τῆς ὑπευθυνότητος καί
τό σεβασμό στοὺς Ἱερούς Κανόνες
καί στίς πάνσεπτες Παραδόσεις,
χρίονται ἀντίπαλοι καί γίνονται
στόχοι τῶν βελῶν του.

Ὅποιος ἐνδιαφερθεῖ νά ἐρευνή-
σει καί νά πληροφορηθεῖ πῶς πο-
ρεύτηκαν καί πῶς δούλεψαν ἡ Δι-
αρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλη-
σίας τῆς Ἑλλάδος καί ἡ Σύνοδος
τῆς Ἱεραρχίας κατά τά χρόνια αὐ-
τά, ποιά θέματα μπῆκαν γιά συζή-
τηση, πόση ἄνεση δόθηκε στή δια-
τύπωση τῶν προσωπικῶν ἀπόψεων,
πῶς ἐκφράστηκε τό «συνυπεύθυνο
τῶν ἐπισκόπων», πῶς διαμορφώθη-

καν οἱ πλειοψηφίες καί πῶς ἔγιναν οἱ ψηφοφορίες, θά συναντήσῃ ἓνα χρονικό τῆς ἔσχατης ἔκπτωσης. Βία καί νοθεία. Ραδιουργίες καί πλαστογραφίες. Ἀσύστολη ποδοπάτηση τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Περιφρόνηση πρὸς τὰ ἱερά θέσμια. Καί ὑπεροπτική καταφρόνηση τῶν Νόμων. Γυμνή αὐθαιρεσία καί ἀνεξέλεγκτη ἀσυδοσία.

Τὴν ὥρα, πού χαράσσω αὐτές τίς γραμμές, οἱ ἐπίσκοποι, πού γιὰ εἴκοσι καί περισσότερα χρόνια μετέχουν στίς Συνόδους, ἀνταλλάσσουν τὴ μακάβρια προσδοκία: «Πότε θά πεθάνει ὁ Σεραφεῖμ, γιὰ νά μπορέσουμε νά ψηφίζουμε κατὰ συνείδηση».

Αισθάνομαι τὸ χρέος νά ἀποσαφηνίσω αὐτὴ τὴ μελαγχολικὴ μου κρίση. Γιατί μπορεῖ νά τὴν ἐκλάβει κάποιος μακρινὸς ἀναγνώστης μου, πού δέ βρίσκεται κοντὰ στὰ Συνοδικὰ σχήματα ἢ πού θά ρίξει ἐπιπόλαιη ματιά σέ τοῦτες τίς σελίδες ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑποχώρηση τοῦ τυφώνα, σάν ἄδικο ἀφορισμό. Σάν ὑπερτονισμό τῶν ἀδυναμιῶν τοῦ Συνοδικοῦ πολιτεύματος, πού σφραγίζεται πάντοτε καί ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία καί πλέκει τὰ στεφάνια τῆς δόξας μὲ τὰ ἀγκάθια τῆς μικροπρέπειας.

Δέ θά μνημονεύσω διαδικασίες καί ἀποφάσεις, σχετικές μὲ τὸ δικό μου πρόσωπο, ἢ μὲ τὰ σεπτὰ πρόσωπα τῶν ἔντεκα συνεπισκόπων μου, πού δέχτηκαν τὸν καταγιοισμό τῆς αὐθαιρεσίας ἀπὸ τὴν ὑποταγμένη στὴν ἀρχιεπισκοπικὴ μανία καί

ἐμπάθεια Σύνοδο. Θά ξεχωρίσω, ὅμως, δυὸ περιστατικά, πού ἀποτελοῦν τὴν εἰκόνα καί τὴν τυπολογία τῆς διαχείρισης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεῖμ.

Τὸ ἓνα περιστατικὸ εἶναι ἡ πρόωγη ἀπὸ τὴν Πολιτεία τοῦ Νόμου, πού θέσπιζε τὸ αὐτόματο διαζύγιο. Παράγοντες τοῦ κοινωνικοῦ μορφώματος, μὲ προσωπικὴ ἱστορία ὑποπτη, μὲ οἰκογενειακὸ μητρώο ἀμαυρωμένο, θέλησαν νά φέρουν ἄνω-κάτω τὴν ἐλληνικὴ οἰκογένεια. Προσπάθησαν νά δημιουργήσουν κλίμα εὐνοϊκὸ στὴν κοινὴ γνώμη, ρίχνοντας στὰ ὄργανα τῆς Ἐνημέρωσης τὸ σύνθημα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ. Κίνησαν τὸ μηχανισμό τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος. Ἐφεραν στὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων Νομοσχέδιο, μὲ τὸ ὁποῖο ἄνοιγε ἡ πύλη τῆς παρανομίας καί τῆς ἀλλοτρίωσης τοῦ θεομοῦ τοῦ γάμου. Ἡ πρόκληση αὐτὴ δημιούργησε ἰσχυρὴ ἀντίδραση. Οἱ ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, μὲ δημοσιεύματα καί μὲ ἐπίσημες ἀναφορές, πολέμησαν τίς καινοτομίες τῆς διαφθορᾶς καί τὸ Νομοσχέδιο, πού ἀρνήστανε τὸν ἔνοχο σύζυγο ἢ τὴν ἔνοχη σύζυγο καί ἔριχνε τὰ βάρη καί τὸ διασυρμὸ τοῦ διαζυγίου στὸν ἀνένοχο σύντροφο. Ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας βρέθηκε μπροστὰ σέ παλλαϊκὸ ξεσηκωμό. Καί ἀναγκάστηκε νά πάρει θέση. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ κάλεσε τὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ ἀποκλειστικὸ θέμα συζήτησης τὸ αὐτόματο

διαζύγιο. Οι ανακοινώσεις, πού δόθηκαν από τό Συνοδικό Μέγαρο έλεγαν, ότι οι Ίεράρχες καλοῦνται γιά νά μελετήσουν τό πρόβλημα καί γιά νά οργανώσουν τήν αντίσταση. Κατά τή διάρκεια τής συνεδρίασης οι Συνοδικοί κάκισαν τήν πρόθεση τής Πολιτείας καί, όμόφωνα, ζήτησαν νά μή προωθηθεῖ τό Νομοσχέδιο γιά ψήφιση. Καί ό ίδιος ό Σεραφεΐμ βλέποντας τό ρεῦμα τῶν μελῶν τής Ίεραρχίας, αναγκάστηκε νά προσχωρήσει στήν αποδοκιμασία τοῦ Νομοσχεδίου. Ψήφισε καί αὐτός ὄχι. Καί ὑπόγραψε τήν όμόφωνη δήλωση, ότι κανένας Μητροπολίτης τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος δέν πρόκειται νά δεχτεῖ τή ρύθμιση «τοῦ αὐτομάτου διαζυγίου» καί δέ θά βάλει τήν ὑπογραφή του σέ διαζύγιο, πού θά ἐκδοθεῖ μέ τή διαδικασία αὐτοῦ τοῦ Νόμου. Ἡ ἀπόφαση τής Ίεραρχίας δημοσιεύτηκε στίς ἐφημερίδες καί πέρασε στά δελτία τής τηλεόρασης καί τοῦ ραδιοφώνου. Μόλις, ὁμως, διαλύθηκε τό σῶμα, ό Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεΐμ πρόδωσε τήν ὑπογραφή του καί ἔδωσε στά κυβερνητικά κλιμάκια τό πράσινο φῶς, γιά τήν προώθηση τοῦ Νομοσχεδίου. Οι Ίεράρχες, ἀπό τίς ἐπαρχίες τους, ἀντέδρασαν δυναμικά. Μέ ἐπιστολές τους ζήτησαν νά συγκληθεῖ καί πάλι ἡ Ίεραρχία καί νά ἀντιμετωπίσει τό κυβερνητικό πραξικόπημα. Ἀλλά ό Ἀρχιεπίσκοπος ἀρνήθηκε νά ἀνταποκριθεῖ στό αἶτημα καί νά στείλει μιά τέτοια πρόσκληση. Ἰσχυρίστηκε ότι δέν εἶναι δυ-

νατό νά συγκαλεῖται ἡ Ίεραρχία σέ τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Ἄφησε τά πράγματα νά κυλήσουν. Τούς ἐραστές τοῦ «αὐτομάτου διαζυγίου» νά πραγματοποιήσουν τό ὄνειρό τους. Τήν Κυβέρνηση νά ὑποκύψει στούς ἐκβιασμούς τῶν ἐνόχων. Καί τούς Ίεράρχες ἐκτεθειμένους ἐνώπιον τοῦ λαοῦ γιά ἀναξιοπιστία καί γιά ἐπιπορκία. Καί, ὅταν, ὕστερα ἀπό σύντομο χρονικό διάστημα, ἐκδόθηκαν τά πρῶτα διαζύγια καί μερικοί Ίεράρχες, συνεπεῖς στούς ὅρκους τους καί στήν ὑπογραφή τους, ἀρνήθηκαν νά τά ὑπογράψουν, ἕνας νέος νόμος ἔλυνε τό Γόρδιο δεσμό. Μετέφερε τήν ἀρμοδιότητα τής ὑπογραφῆς ἀπό τόν ἐπιτόπιο Μητροπολίτη στόν πρόεδρο τής Ἱερᾶς Συνόδου, δηλαδή στόν ἴδιο τόν Σεραφεΐμ. Καί ό Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεΐμ, πού εἶχε ψηφίσει τήν ἀρνηση, δέχτηκε νά ὑποκαταστήσει τούς ἀρμόδιους Μητροπολίτες καί νά ὑπογράψει αὐτός τά διαβλητά διαζύγια.

Φέρνω στή δημοσιότητα καί τό δεύτερο περιστατικό. Πρόκειται γιά τή διαδικασία, πού ἀκολογήθηκε, γιά νά ἐγκαινιάστοῦν διπλωματικές σχέσεις μέ τό Βατικανό. Καί στήν περίπτωση αὐτή παίχτηκε ἕνα παιχνίδι, πού ἐξαπάτησε τό λαό καί ζημίωσε τήν Ἐκκλησία.

Όταν ό Γεώργιος Ράλλης ὀρκίστηκε ὑπουργός Παιδείας καί Θρησκευμάτων, ό πρωθυπουργός Καραμανλής, μέ ὕφος ἐπιτακτικό, κάλεσε τόν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφεΐμ νά πάη στό γραφεῖο του τή μεθεπό-

μενη μέρα, γιά νά κουβεντιάσουν τό θέμα τῆς σύναψης κονκορδάτου μέ τήν ἔδρα τοῦ Βατικανοῦ. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος βρέθηκε σέ δυσκολία. Ἦξερε τήν τραχύτητα τοῦ Καραμανλῆ καί δέν ἤθελε νά τόν δυσареστήσει. Ἦξερε, ὅμως, καί τίς εὐαισθησίες τῶν Ἱεραρχῶν καί τίς ἀντιδράσεις τους στό ἄνοιγμα διπλωματικῶν σχέσεων μέ τό κράτος τοῦ Βατικανοῦ. Γιά νά ἀποσεῖσει τίς εὐθύνες καί νά παρουσιαστεῖ στόν Καραμανλῆ ὡς φορέας τῶν ἀπόψεων τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, κάλεσε τηλεγραφικά τούς Συνοδικούς σέ ἔκτακτη συνεδρίαση τήν ἐπόμενη μέρα. Ἡ συζήτηση ἦταν ἔντονη. Ἡ ἄρνηση ὁμόφωνη. Ψήφισαν ὅλοι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέ δέχεται τήν ὑπογραφή κονκορδάτου. Τήν ὁμοφωνία τῶν δώδεκα Συνοδικῶν μελῶν τήν ἐνίσχυσε μέ τήν προσωπική του ψήφο καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ. Ψήφισε μέ τά δύο του χέρια τό «ὄχι». Τή δευτέρα μέρα, μαζί μέ μιά μικρή συνοδική ἀντιπροσωπεία, ἐπισκέφθηκε τόν πρωθυπουργό. Μέ σύντομη προσλαλιά ἀνακοίνωσε τήν ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου. Τό κοφτό, τό ἀπόλυτο «ὄχι». Ὁ Καραμανλῆς ὀργίστηκε. Μίλησε ἔντονα καί περιφρονητικά στόν προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας. Καί, τελικά, τόν ξαπόστειλε. Τό βράδυ, τά ραδιόφωνα καί οἱ τηλεοράσεις ἀνακοίνωσαν, ὅτι ἀναβλήθηκε ἡ λήψη ἀποφάσεως στό θέμα τοῦ κονκορδάτου.

Μετά τήν ἀνακοίνωση αὐτή οἱ

συνοδικοί ἡρέμησαν. Πίστεψαν, ὅτι ἡ κρατική ἀδελφοποίηση μέ τήν ἐκκοσμικευμένη Ρωμαιοκαθολική ἡγεσία ἀνακόπηκε. Ὅτι ἡ ὁμόφωνη Συνοδική ἀπόφαση στάθηκε φραγμός στίς προθέσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ νά κουβαλήσει Ρωμαιοκαθολικούς διπλωμάτες στήν πόλη τῶν Ἀθηνῶν. Δέν ὑπολόγισαν, ὅμως, τίς μυστικές διαβουλεύσεις τοῦ προέδρου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ.

Πέρασαν περίπου τρεῖς μῆνες. Μόλις τό θέμα φάνηκε νά παγώνει καί νά ξεχνιέται, ἐμφανίστηκε στήν ἐλληνική πρωτεύουσα μιά σκοτεινή προσωπικότητα, πού κείνη τήν ἐποχή βρισκόταν κάτω ἀπό κάθε παρασκηνιακή δολοπλοκία, ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνας Μελίτων. Μέ κρατική ὑποκίνηση, ὁ Μελίτων κατάστρωσε μιά συνέντευξη, πού τή διαμόρφωσε νά ταιριάζει στά χεῖλη τοῦ Σεραφεῖμ. Μέ τό κείμενο αὐτό φαινόταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νά ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ σύναψη διπλωματικῶν σχέσεων τῆς ἐλληνικῆς Κυβέρνησης μέ τό Βατικανό καί ἡ ἀνταλλαγή πρεσβευτῶν εἶναι καθάρᾳ πολιτικό θέμα. Δέν ἔχει καμιά προέκταση, πού νά τέμνεται μέ τίς ἐκκλησιαστικές δικαιοδοσίες. Καί σάν πολιτικό θέμα δέν ἐνδιαφέρει καθόλου τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἄποψη αὐτή ἐρχόταν σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, πού τήν εἶχε ἐπισημοποιήσει μέ τήν ψήφου τοῦ ὁ Σεραφεῖμ. Ἐμφανίστηκε, ὅμως, στόν ἐλληνικό Τύπο, χωρίς νά

προβληθεῖ, σέ ἀντίστοιχη στήλη καί ἡ Συνοδική ἀπόφαση. Ὁ κρατικός μηχανισμός τήν ἐπικρότησε καί τήν ὑπομνημάτισε. Τήν παρουσίασε σάν προοδευτικό ἐκκλησιαστικό ἄνοιγμα στόν κόσμο τῆς Δύσης. Καί μέ φόντο αὐτή τήν ἄλλοπρόσαλλη γνωμάτευση, προώθησε τήν ὑλοποίηση τῶν σχεδίων του. Ἐπικύρωσε τή συμφωνία μέ τό Βατικανό. Καί ἄνοιξε τίς πύλες γιά τήν εἴσοδο τῶν διπλωματικῶν ἀντιπροσώπων του στόν ἑλληνικό χῶρο. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, πού εἶχε ψηφίσει ὁμόφωνα τήν ἄρνηση, δέν μπόρεσε νά ἀντιδράσει. Ὁ Σεραφεῖμ δέ δέχτηκε νά ἐγγράψει τό θέμα στήν ἡμερησία διάταξη. Καί στούς Συνοδικούς δέν ἐπιτράπηκε νά ἀντιδράσουν. Οἱ «ἡμέτεροι» συντονίστηκαν ἀπόλυτα. Οἱ λίγοι «ἀντιφρονοῦντες» δέν εἶχαν τρόπο νά φέρουν τό θέμα σέ ἐπανεξέταση. Οἱ εὐρύτεροι ἐκκλησιαστικοί κύκλοι, πού δέν εἶχαν ἐξάρτηση ἀπό τό μηχανισμό τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπανάστατῆσαν. Ἀλλά ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοὺς ἀντιμετώπισε μέ ὄπλο τήν περιφρόνηση. Ἄφησε τό θόρυβο νά καταλαγιάσει. Καί τήν ἀντίδραση νά σβῆσει μέσα στήν παγερή σιωπή του.

Τά ὅμοια παραδείγματα εἶναι πολλά. Καί οἱ συνέπειες στήν ἀτμόσφαιρα καί στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τρομακτικές. Οἱ ἐξουσίες ἔχουν συγκεντρωθεῖ σέ ἓνα πρόσωπο. Οἱ κόλακες ἔχουν περιστοιχίσει τόν ἀποφασιστικό παράγοντα. Θυμιάζουν τίς ἀδυναμίες καί τρυ-

γοῦν τά ἀξιώματα. Οἱ ἔντιμοι, μέ τήν εὐαίσθητη συνείδηση καί τήν ὑπεύθυνη γνώμη ἀπωθοῦνται στό περιθώριο. Οἱ ἀποφάσεις παίρνονται στό παρασκήνιο. Ἡ χαρισματική, Εὐχαριστιακή κοινωνία συμπνίγεται μέσα στούς ἀτμούς τῶν παθῶν καί τῶν φιλοδοξιών.

Η ὑποβάθμιση καί ἡ ἔκπτωση τῆς Συνόδου σέ κοσμικό, ἐξουσιαστικό κλιμάκιο προδίδεται ἐμφαντικά στή διαδικασία ἐκλογῆς τῶν νέων ποιμένων. Οἱ στιγμές αὐτές, οἱ πιό ἱερές στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, οἱ πιό κρίσιμες γιά τήν αὐριανή πορεία τοῦ Σώματος, καταντοῦν ἐφιαλτικές. Τό Ἅγιο Πνεῦμα κλειδώνεται ἔξω ἀπό τό προβληματικό Συνοδικό κτίριο. Ἡ συνειδησιακή εὐαισθησία ναρκώνεται. Τό ἐνδιαφέρον γιά τό ἀπορφανισμένο ποίμνιο ἐξανεμίζεται. Καί τά πάθη καί τά συμφέροντα γίνονται οἱ κυρίαρχοι παράγοντες στήν ἀνάδειξη τῶν νέων μελῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας.

Ἐπειδὴ ἔζησα καί στιγμές ἔξαρσης καί ὥρες φρίκης, εἶμαι ὑποχρεωμένος νά τό καταθέσω. Στό σύντομο ἰντερμέτζο τῆς παρουσίας τοῦ Ἱερωνύμου στό θρόνο τοῦ Προκαθημένου, ἡ ἐκλογή τῶν νέων ποιμεναρχῶν ἦταν μιά ἱερουργία. Μέ προσευχή καί μέ φόβο Θεοῦ. Μέ λαχτάρα νά ἐκλεγοῦν οἱ ἄριστοι καί νά συγκροτηθῇ μιά Ἱεραρχία ἱκανή νά ἀντιμετωπίσει τόν τυφῶνα τῆς ἀθεΐας καί τίς ἐπιθέσεις τῶν χθόνιων σχηματισμῶν. Δέν μπορῶ νά διακηρύξω, πώς δέν ἐγιναν λάθη

κείνη τήν εποχή. Μπορώ, όμως, νά βεβαιώσω, ότι πρυτάνευε μιά ένεργοποιημένη αίσθηση ευθύνης και ότι οι αναζητήσεις αφήνονταν στην πρωτοβουλία και στην έμπνευση του Παναγίου Πνεύματος. Ο Ίερώνυμος ήταν ο ίδιος άνθρωπος πολλής προσευχής. Και τά μεγάλα θέματα της Έκκλησίας τά απόθετε μέ έμπιστοσύνη στά πόδια του Σταυρωμένου Κυρίου. Έτσι, όταν έφτανε στην ώρα των επισκοπικών εκλογών, δέν έπηρεαζόταν από τά προσωπικά του αισθήματα ή από τίς πρόχειρες και μεροληπτικές εισηγήσεις των φίλων του. Παραδινόταν στη χειραγωγή του Παναγίου Πνεύματος. Άκουγε τίς μαρτυρίες των συνεπισκόπων του. Έρευνούσε και τίς πληροφορίες, πού έφταναν από τό εκκλησιαστικό πλήρωμα. Και ζητούσε και από τους Συνοδικούς αδελφούς του νά πράξουν τό ίδιο. Νά μήν αναζητήσουν τους νέους ποιμενάρχες στον έσμό των κολάκων. Νά μή καμφθούν κάτω από τίς πιέσεις των φίλων. Νά μή στηριχτούν στις προσωπικές εκτιμήσεις ή στις αντιπάθειες. Άλλά νά δώσουν την ψήφο τους σέ κείνους, πού εΐναι αφοσιωμένοι στην ιερατική διακονία και εργάζονται ταπεινά στον άμπελωνα του Ίησοϋ Χριστοϋ.

Η διάδοχη κατάσταση, άλλαξε τό κλίμα. Αδιαφόρησε για τή θερμή και έμπονη κλήση του Άγίου Πνεύματος. Λησμόνησε πώς ή ανάδειξη των ποιμένων εντάσσεται στην Ευχαριστιακή επίκληση της θείας

Χάριτος. Φίμωσε τίς άγιοπατερικές φωνές των Ίερών Κανόνων, πού καθορίζουν τά πλαίσια, τίς προϋποθέσεις και τή διαδικασία της εκλογής και της χειροτονίας των επισκόπων. Προσπέρασε περιφρονητικά τίς διαμαρτυρίες του εκκλησιαστικού πληρώματος, πού άρνήθηκε υποταγή στους ανάξιους και ζήτησε μέ έπιμονή και μέ έναγώνια ίκεσία άξιους ποιμένες, τροχιοδρομημένους στις προδιαγραφές των άγίων Πατέρων. Και άρχισε νά αναζητάει τους Ίεράρχες της τρίτης χιλιετίας ανάμεσα στις μετριότητες και μέσα στο βοϋρκο. Κυριάρχησε ή νοοτροπία της υπερεξουσίας, πού θέλει τους πάντες σέ στάση προσοχής και σέ σχήμα υποταγής. Ο Άρχιεπίσκοπος της μετριότητας άγωνίστηκε νά βρεΐ εκείνους, πού εΐναι έτοιμοι νά κάμψουν τον αυχένα και νά αποδεχτούν δουλικά τήν προσταγή του ευεργέτη. Στράτευσε τους κόλακες. Άνέβασε στά ύψη της άρχιερατικής τιμής τους φορτωμένους μέ τή λαϊκή κατακραυγή. Υποδέχτηκε στην αίθουσα των Συνοδικών συνεδριάσεων τους «αφωνότερους ιχθύων και άπραγότερους βατράχων». Έφτιασε μιά Ίεραρχία, πού μπορεί μόνο νά εκφωνεί τό «ναΐ», όταν εκείνος δίνει τό πρόσταγμα.

Σ' ένα μακρινό παρατηρητή θά φανούν υπερβολικές αυτές οι διαπιστώσεις. Ίσως και εκφραστικές προσωπικής πικρίας. Σέ κείνον, όμως, πού παρακολούθησε από κοντά γεγονότα και πρόσωπα, στο

λειτουργό ή στο μέλος της Έκκλησίας, πού επενδύει την αγάπη του και τον πόνο του σε προσευχή, ή προσωπική του εμπειρία τον έχει αναγκάσει πολλές φορές να σκύψει το κεφάλι από αγωνία και από ντροπή. Η διαδικασία εκλογής των νέων ποιμένων έχει εκπέσει σε κοσμική συναλλαγή και σε συνωμοτικό σύστημα κατακράτησης της εξουσίας.

Θά διασώσω από τη λήθη δυό ντοκουμέντα. Στίς πρώτες εκλογές του 1974, εμφανίστηκε ο Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ίάκωβος και μέ ύφος πικρής ειρωνείας διαμαρτυρήθηκε. Είπε στο άκρωτηριασμένο συνέδριο των Αρχιερέων, ότι οι εκλογές είναι προκατασκευασμένες. Ότι δυό μέρες πριν από τη συνεδρίαση της πλασματικής Ίεραρχίας έγινε σύσκεψη στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών. Προσκαλεσμένοι ήταν οι φίλοι και οι ευννοημένοι του νέου Αρχιεπισκόπου. Αυτοί, πού τον ψήφισαν, μέ αντίλλαγμα την προσωπική τους μετάθεση σε μεγαλύτερη Μητρόπολη ή την επισκοποποίηση κάποιου υποτακτικού τους ρασοφόρου. Και εκεί ρυθμίστηκαν όλα. Ποιοί θά εκλεγούν. Ποῦ θά πάει ο καθένας. Ποιά Μητρόπολη θά πληρωθεῖ μέ μετάθεση και ποιά μέ εκλογή. Διάβασε, μάλιστα και τον κατάλογο των υποψηφίων, πού ήταν χρισμένοι και ενημερωμένοι. Αφοῦ, λοιπόν, τά κανονίσατε όλα, έρήμην της Ίεραρχίας, είπε ο Μυτιλήνης Ίάκωβος, τί νόημα έχει ή σημερινή

ψηφοφορία; Δέν είναι έμπαιγμός του Παναγίου Πνεύματος; Δέν είναι τέχνασμα και περιφρόνηση προς τους εκλέκτορες;

Στήν αίθουσα των Συνεδριάσεων έγινε σεισμός. Ο προκαθήμενος, όμως, δέν άφησε νά επεκταθεῖ ή συζήτηση. Μέ άμεση επέμβαση διέταξε νά στηθεῖ ή κάλπη. Και νά προχωρήσει ή ψηφοφορία. Και τό αποτέλεσμα ήταν εκείνο, πού τό είχε καθορίσει ή μυστική σύσκεψη στο γραφείο του Αρχιεπισκόπου και τό είχε προανακοινώσει μέ την πικρή ανακοίνωσή του ο Μυτιλήνης Ίάκωβος.

Τό δεύτερο ντοκουμέντο είναι ή σωρεία των καταγγελιών, γιά κληρικούς, πού τά όνόματά τους είναι γραμμένα στον κατάλογο των εκλογίμων και πού στέκουν στην οὔρά και περιμένουν την πρόκριση και την χειροτονία στον τρίτο βαθμό της Ίερωσύνης. Οι έφημερίδες γράφουν και ιστορούν τά άνόσια κατορθώματά τους. Οι τηλεοράσεις βοοῦν. Ο λαός μπαίνει στη δοκιμασία της προσμονής. Αναμένει την ενεργοποίηση των Συνοδικών όργάνων και την αντιμετώπιση των σκανδαλοποιών. Την κάθαρση του σώματος των λειτουργών από τά μιάσματα. Και έμβρόντητος πληροφορεῖται, ότι ή Ίερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος, αντί νά τιμωρήσει τους έπίορκους ρασοφόρους, τους άνύψωσε στην τιμή του επισκόπου και τους τοποθέτησε σε νευραλγικές θέσεις.

Η χαμηλή στάθμη της σημερινής

Συνόδου της Ἱεραρχίας εἶναι τό τραγικώτερο κατασκεύασμα τῶν τελευταίων δεκαετιῶν. Ἡ θεολογική συγκρότηση τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐπικίνδυνα χαμηλή. Τό ἥθος σέ ἀμφισβήτηση. Οἱ δυνατότητες ποιμαντικοῦ ἔργου κάτω ἀπό τή γραμμή τῆς μειριότηας. Τό ἄνοιγμα στό σημερινό ἄνθρωπο καί στά ποικίλα προβλήματα του περιορισμένο. Καί ὁ δεσμός μέ τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας σέ ἀμφισβήτηση.

Σημειῶνω τό γεγονός, ὅτι γιά πρώτη φορά στά χρονικά τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας φτάσαμε νά βλέπουμε ἔξω ἀπό τό κτίριο τῶν Συνοδικῶν διασκέψεων παραταγμένες τίς ἔνοπλες δυνάμεις τῆς καταστολής. Οἱ πατέρες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀντί νά συγκροτήσουν Σύνοδο, γιά νά ἐπικαλεσθοῦν τό φωτισμό τοῦ Παναγίου Πνεύματος, νά ἀναζητήσουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά δώσουν μήνυμα ἀλήθειας στό λαό, ἀποφασίζουν δικτατορικά καί προκαλοῦν μέ τίς ἀποφάσεις τους τό δημόσιο αἶσθημα. Καί ἐπειδή γνωρίζουν, ὅτι ἡ πρόκληση δέν πείθει τόν ἀνήσυχο λογισμό καί δέ λυγίζει τή συνείδηση, καλοῦν τά ΜΑΤ, γιά νά τούς προστατέψουν ἀπό τή λαϊκή ὀργή καί νά τούς διευκολύνουν στό ἔργο τῆς συναλλαγῆς καί τῆς παρανομίας.

Σύνοδος ἐκκλησιαστική καί ΜΑΤ εἶναι δύο πραγματικότητες, πού δέν συνταιριάζονται. Ἡ Σύνοδος εἶναι μιά πνευματική πράξη. Εἶναι ἱεουργία. Πεντηκοστή. Τά ΜΑΤ

εἶναι βία. Κρατική ἐπιβολή. Ἄν οἱ ποιμένες ἔχουν τήν ἀνάγκη τῆς βίας, γιά νά ἐπιβάλουν τίς ἀποφάσεις τους, τότε δέν εὐαγγελίζονται στό λαό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀσκοῦν ἐκβιαστική ἐξουσία καί ἀναστατώνουν τό ποίμνιο.

Σέ συνάρτηση μέ τήν ἐκβιαστική ἐπιβολή τῶν ἀλλόκοτων Συνοδικῶν ἀποφάσεων, θρίσκεται καί ἡ ἀκατάσχετη προβολή τοῦ χρέους τῆς ὑπακοῆς καί τῆς ὑποταγῆς.

Ὅταν ἡ Σύνοδος ἐμπνέει, δέν ἐπιστρατεύει μήτε τή βία μήτε τήν ἀδιάκοπη ὑπόμνηση τῆς ὑπακοῆς. Τά πρόσωπα λάμπουν. Τά ὑποδείγματα φωτίζουν. Οἱ ἀναλύσεις πείθουν. Οἱ ἀποφάσεις καθοδηγοῦν. Καί ἡ συμπαρατάξη τοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ἡγεσία εἶναι αὐθόρμητη. Τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἐπικυρώνουν τίς συνοδικές ἀποφάσεις μέ τό «ἀμήν», μέ τήν κατάφαση καί τήν ὁλοκάρδια ἀποδοχή καί ἐντάσσονται στήν ὁμοφωνία τοῦ πνεύματος καί στό σύνδεσμο τῆς εἰρήνης.

Κατά τήν προβληματική εἰκοσαετία χάθηκε ἡ ἔμπνευση καί ἐφανίστηκαν τά κηρύγματα τῆς ὑπακοῆς. Ὁ παγωμένος καί προβληματισμένος λαός βομβαρδίζεται μέ τήν ὑπόδειξη τῆς ταπείνωσης καί τῆς συμμόρφωσης στίς Συνοδικές ἀποφάσεις. Ὅποιες καί ἂν εἶναι. Ὅσοδήποτε παράλογες καί ἂν ἀποδεικνύονται. Δέν τοῦ ἀναγνωρίζεται τό δικαίωμα τοῦ λόγου. Δέν τοῦ ἐπιτρέπεται ἡ ἄσκηση τῆς κριτικῆς. Δέν τοῦ παραχωρεῖται ἡ εὐχέ-

ρεια της ἀμφισβήτησης. Ἡ ἐξουσία ἀποφασίζει καί διατάσσει. Καί ὁ λαός εἶναι ὑποχρεωμένος νά ὑποκύπτει καί νά συμμορφώνεται.

Ἡ ἀποφυγή τοῦ ἀνοικτοῦ καί γόνιμου διαλόγου μέ τά εὐρύτερα στρώματα στά θέματα τῶν Συνοδικῶν προβληματισμῶν καί τῶν Συνοδικῶν αποφάσεων καί ὁ ὑπερτονισμός ἀπό τό ἐπισκοπικό σῶμα τοῦ χρέους τῆς τυφλῆς ὑπακοῆς κλονίζει τά θεμέλια τῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησιολογίας καί καταλύει τή διαλεκτική τοῦ Συνοδικοῦ συστήματος. Ἡ Σύνοδος αὐτονομεῖται ἀπό τή σύναξη τῆς Ἐκκλησίας καί ὑπερυψώνεται σέ κλειστό καί αὐταρχικό διοικητικό σῶμα. Καί ὁ λαός ἀποξενώνεται ἀπό τή Σύνοδο τῶν πατέρων καί ποιμένων καί ὑποβιβάζεται σέ δουλικό ἀποδέκτη τῶν ἐντολῶν. Δέν ἔχει μπροστά του τοὺς ἀγαπητοὺς καί σεβάσμιους Ἱεράρχες του, πού προσεύχονται, προσφέρουν τὰ δῶρα τῆς Εὐχαριστίας, διαλέγονται, διδάσκουν τή συναγμένη Ἐκκλησία καί *«ὀρθοτομοῦν τόν λόγον τῆς ἀληθείας»*. Ἀντιμετωπίζει τοὺς κοσμικοὺς ἀξιωματούς, πού ἀποφασίζουν ἐρήμην τῶν ἀπληροφόρητων μαζῶν. Πού κλείνονται στήν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων καί συναλλάσσονται μεταξύ τους. Πού μοιράζονται τίς ἀρμοδιότητες καί καρπώνονται τὰ ὀφέλη. Ἡ συνείδηση τοῦ πιστοῦ λαοῦ, πού ἐξαγιαζεται καί φωτίζεται μέσα στήν Εὐχαριστιακή πληρότητα καί στή χαρισματική προσέγγιση τῶν ἱστορικῶν γεγονό-

των, στραγγαλίζεται. Δέν ἀφήνεται νά λειτουργήσει. Νά μετάσχει στή διαδικασία τῆς Συνοδικῆς κατὰ γασης. Νά ἀφομοιώσει τήν καθαρὴ διδαχὴ καί νά ἀποδεχτεῖ ὁλοκάρδια καί συνειδητὰ τήν ἐπισκοπικὴ ἀπόφαση. Ἡ νά ἐκφράσει ἐλεύθερα τίς ἐπιφυλάξεις του καί τίς ἀντιρρήσεις τῆς. Νά κοινοποιήσει δίχως φόβο τόν ἐσωτερικὸ κραδασμὸ καί τήν ἀδυσώπητη ἀμφιβολία. Νά πεῖ τό «ναί» ἢ τό «ὄχι». Τό «ἀμήν» στήν τελετουργία τοῦ Συνοδικοῦ διαλόγου ἢ τό «οὐ» στήν αὐθαιρεσία καί στήν παραβίαση τῶν Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ τυφλὴ ὑπακοή, ἔτσι, ὅπως κηρύσσεται καί ὅπως ἐπιδιώκεται ἀπὸ τοὺς σημερινούς ποιμένες, εἶναι ἡ εὐγλωττίτερη ἀπόδειξη τοῦ ἐκτροχιασμοῦ τῶν Συνοδικῶν ὀργάνων. Τοῦ ὑποβιβασμοῦ τῶν σέ κοσμικά συνέδρια ἐξουσίας καί καταπίεσης.

Η Σύνοδος εἶναι πράξη τῆς Ἐκκλησίας. Καί μόνο ὡς πράξη τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά λειτουργήσει. Ὡς Θεοφάνεια καί ὡς ἀποκάλυψη τοῦ Θεϊκοῦ θελήματος σ' ὁλόκληρο τό σῶμα. Στούς ποιμένες καί στό ποίμνιο. Στούς ἐπισκόπους, στοὺς πρεσβυτέρους, στοὺς διακόνους, καί στόν τελευταῖο πιστό, πού ὑψώνει τὰ χέρια του καί τήν καρδιά του καί ζητάει τήν ἔλλαμψη τοῦ Παρακλήτου. Ὡς παρουσία καί ὡς ἐνέργεια ζωτικὴ καί δραστικὴ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας στήν Πασχάλια παρεμβολὴ τῶν λυτρωμένων *«τιμῶ αἵματι ὡς ἄμνοῦ ἁμώμου καὶ ἀσπίλου Χρι-*

στοῦ» (Α΄ Πέτρ. α΄ 19). Καί αὐτά τὰ σημάδια τῆς κοινωνίας καί τῆς ἀλληλοπεριχώρησης πρέπει νά τὰ διακρίνει ὁ λαός. Νά τὰ ἀποδέχεται καί νά τὰ βιώνει. Καί νά ἀσπάζεται ἐλεύθερα καί ὁλόψυχα τό περιεχόμενο τῆς διδαχῆς καί τήν ἀπόφαση τῆς σοφῆς διακυβέρνησης.

Ἄλλωστε, τὰ μηνύματα, πού φτάνουν ἀπό τὰ βάθη τῆς ἱστορίας, μᾶς δίνουν αὐτό τό δίδαγμα. Σύνοδοι, πού πραγματοποιήθηκαν μέ τρόπο ἀνώμαλο καί προσπάθησαν νά ἐπιβληθοῦν μέ μέσα ἐκβιαστικά, δέν ἔγιναν ἀποδεκτές ἀπό τό λαό. Ἦ διαγράφηκαν ἤ στιγματίστηκαν. Μερικές ἔμειναν καταχωρημένες στή συνείδηση τοῦ πληρώματος καί στό βιβλίο τῆς ἱστορίας μέ ἐπίθετα ἀρνητικά καί δηλωτικά τοῦ πονηροῦ πνεύματος, πού κινήθηκε στήν ὀργάνωσή τους καί στή διαμόρφωση τῆς ἐτυμολογίας τους. Σύνοδοι, πού ἀνοίχτηκαν στό λαό μέ ἀγάπη καί μέ πνεῦμα σεβασμοῦ στίς προσωπικότητες τῶν λογικῶν προβάτων, ἀνυψώθηκαν στήν περιωπή τῶν Θεόπνευστων Συναγωγῶν καί τῶν ἀταλάντευτων μαρτύρων τῆς ἀληθείας καί τῆς ἀγιότητος.

Γνήσια συνοδική διάσκεψη, ἀντίγραφο τῶν φωτισμένων Συνοδικῶν συνάξεων, πού ἔγιναν δεκτές ἀπό τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ὁμολογῶ, πώς δέν τή γνώρισα στή μακρά περίοδο τῆς ἀρχιερατείας μου. Ἡ Σύνοδος, πού θά εἶναι γέννημα τῆς Πεντηκοστῆς καί πράξη τῆς Ἐκκλησίας ὅλης, εἶναι μέσα μου κρυφή λαχτάρα. Νοσταλγία ἀνεκπλή-

ρωτη. Ἐμπειρία ἄγνωστη. Τή βλέπω νά φωτίζει τήν ἱστορία. Καί νά μή λειτουργεῖ στήν ἐποχή μου. Νά φέρνει σέ συμφωνία καί σέ ἀρμονία ἀγίους ποιμένες καί πιστό ποίμνιο καί νά μή δένει σέ ἐνότητα τό σημερινό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Κρατάω τή νοσταλγία καί τήν ἐπενδύω μέ τήν ἀναιμική μου ἱεσία. Παρακαλῶ τόν Κύριο νά ἀξιώσει τήν Ὁρθόδοξη ἐλληνική Ἐκκλησία νά γευτεῖ τή χαρά μιᾶς ἀγιοπνευματικῆς Σύναξης, πού ὁ λαός θά τήν ἀποδεχτεῖ ἐγκάρδια καί θά τήν ἀποκαλέσει γνήσια καί ὁδηγητική Σύνοδο.

**Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ**

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

τὸ ἐξ Ἀνατολῆς φῶς...

«ΤΟ ΝΗΣΙ»

μία ταινία -μήνυμα πνευματικότητας
ἀπὸ τὴ σημερινὴ Ρωσία

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 2006 κυκλοφόρησε στὴ Ρωσία μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἡ ταινία τοῦ ρώσου σκηνοθέτη Παύλου Λουγγίν «ΤΟ ΝΗΣΙ».

Δὲν ἔχω τὴν ἱκανότητα τοῦ κριτικοῦ κινηματογράφου, γιὰ νὰ παρουσιάσω τὸ ἔργο τοῦ σκηνοθέτη καὶ τὰ βαθειὰ νοήματα, τὰ ἀνθρώπινα, πνευματικὰ καὶ πλήρως θεολογημένα, ποὺ συνθέτουν τὸ μήνυμα τῆς ταινίας πρὸς τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ θὰ μεταφέρω ἐδῶ μερικὰ ἀπὸ τὰ ὅσα ἔχω διαβάσει στὶς ρωσικὲς ἱστοσελίδες, ποὺ πραγματεύονται τὴν ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ταινίας.

Ἡ ταινία μᾶς παρουσιάζει ἓνα ἐπείσοδο τοῦ Β΄ Παγκόσμιου Πόλεμου σὲ νησι στὴ Λευκὴ Θάλασσα, ὅπου ἀρχίζει ἡ τραγωδία ἑνὸς νεαροῦ ρώσου ναύτη, ποὺ τὸν ἐξαναγκάζουν οἱ Γερμανοὶ νὰ ἐκτελέσει τὸν ἀξιωματικὸ του γιὰ νὰ τοῦ χαρίσουν τὴ ζωὴ.

Στὴ συνέχεια, ἡ ταινία μᾶς μεταφέρει στὸ ἔτος 1974 σ' ἓνα μοναστήρι τῆς ἰδίας περιοχῆς, ὅπου ὁ νεαρὸς ναύτης ὡς μοναχὸς Ἀνατόλιος τώρα, προσπαθεῖ νὰ ξεπεράσει μὲ τὴν «προσευχὴ τῆς καρδιάς» τὸ βαθὺ τραῦμα τῆς ἐνοχῆς γιὰ τὸ ἀμάρτημα τοῦ φόνου.

Θὰ παρουσιάσω, στὸν περιορισμένο χῶρο τοῦ σημειώματος, ὀρισμένες σκέψεις τῶν συντελεστῶν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐπιτυχίας, ποὺ καὶ οἱ τρεῖς εἶναι βαπτισμένα μέλη τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας:

Ὁ σεναριογράφος Δ. Σόμπολεβ, στὸ ἐρώτημα σὲ ποιὸς ἀπευθύνεται ἡ ται-

νία, σχολιάζει: «Κατὰ τὴν ἀποψή μου ἡ ταινία ἀπευθύνεται στοὺς ἀνθρώπους γιὰ τοὺς ὁποίους τὸ αἶσθημα ἐνοχῆς ἔχει κάποια σημασία, διότι ἡ ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ αἰσθήματος, ὅπως καὶ τῆς συνειδήσεως, ἐπιτρέπει στὸν κόσμο νὰ βρῆκε τὴν ἰσορροπία του».

Ὁ σκηνοθέτης Πάβελ Λουγγίν, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἀσχολήθηκε μὲ ἐκκλησιαστικὸ θέμα, παρατηρεῖ: «Ὁ θεατὴς αὐτῆς τῆς ταινίας εἶναι ὁ βασανιζόμενος ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχασε τὴν ἐλπίδα νὰ βρεῖ τὸ νόημα τῆς ζωῆς. Μοῦ φαίνεται ὅτι οἱ ἱκανοποιημένοι Χριστιανοὶ δὲν θὰ ἀποδεχθοῦν τὴν ταινία ὅπως καὶ οἱ ἱκανοποιημένοι ἀθεῖσταί. Δὲν εἶχε πεῖ καὶ ὁ Μπερντιάεφ ὅτι στὴν ἐποχὴ μας ὁ βασανιζόμενος ἀθεῖστης εἶναι πιὸ κοντὰ στὸν Θεό, παρὰ ὁ ἱκανοποιημένος Χριστιανός».

Ὁ Πέτρος Μάμονοβ (π. Ἀνατόλιος) -πρώην ροκᾶς καὶ πάνκ, καὶ σήμερα πιστὸς Χριστιανὸς- σχολιάζει: «Ὅταν ὁ καλλιτέχνης-ἄνθρωπος πιστὸς-ἀρχίζει νὰ τραγουδάει ἢ νὰ ζωγραφίζει πίνακες περὶ Θεοῦ, τοῦτο κατὰ κανόνα καταλήγει σὲ ψεῦδος. Ἄς δουλέψει ὅπως θέλει, μὲ τὴν διαίσθησή του, καὶ ἡ πίστη του καὶ ὁ Θεὸς μέσα του κατὰ κάποιον τρόπον θὰ παρουσιασθοῦν. Καὶ ὁ Λουγγίν (ὁ σκηνοθέτης) κατάφερε ἔτσι νὰ ἀποφύγει τὸ κίτς».

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 2007 ἔγιναν πολλές συναντήσεις καὶ συζητήσεις μὲ συμμετοχὴ τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ, πάνω στὸ γεγονός καὶ τὸ φαινόμενο τῆς δημιουρ-

γίας ενός βαθειά εκκλησιαστικού φιλμ και την πλατειά αποδοχή της ταινίας «Το Νησί» από ένα λαό πού, αν και απέκτησε την έλευθερία του μετά από 70 χρόνια πνευματικής σκλαβιάς, αντιμετωπίζει σήμερα την επέλαση του ντόπιου και του δυτικόφερτου άρνητισμού και αθεϊσμού.

Ο κριτικός Σεργέϊ Γκόρτσεβ, χαρακτηρίζοντας «Το Νησί» σαν την καλλίτερη κινηματογραφική ταινία του 2006, καταλήγει, ότι «στο σύνολό της, η ταινία μας έδειξε ότι η Ρωσία δεν έχει μόνο πετρέλαιο, άεριο, διαφθορά και ανηθικότητα. Και αυτό δίνει μία ελπίδα για το καλλίτερο».

Η Λέκτορας Θεολογίας Λαρίσα Στάχ παρατηρεί: «Αυτή η ταινία έγινε ο δείκτης της καταστάσεως στην οποία βρίσκεται η σημερινή κοινωνία - έγινε κατανοητό ότι για άλλη μια φορά δεν κατάφεραν να σπάσουν την Ρωσία».

*Η έρευνα έγινε 3-4 Φεβρουαρίου 2007 σε πανρωσική κλίμακα - σε 44 νομούς και 100 πόλεις - επί 1500 έρωτηθέντων και με στατιστικό σφάλμα μέχρι 3,6% - έδειξε ότι την ταινία παρακολούθησε το 69% των κατοίκων της χώρας και από όσους την παρακολούθησαν το 69% την έκρινε θετικά. «Το Νησί» παρουσιάστηκε στα φεστιβάλ Βενετίας, Τορόντο, Λονδίνου και Θεσσαλονίκης. Στην Ελλάδα η ταινία αγνοήθηκε από τους κινηματογράφους προφανώς ως μη έμπορεύσιμη και στα τηλεοπτικά κανάλια τα γνωστά κυκλώματα θα την θεώρησαν και «σκοταδιστική». Κυκλοφορεί όμως εύρυτα από χέρι σε χέρι σε DVD με ελληνικούς υπότιτλους.

Στην δημοσκοπική έρευνα* που έγινε, τα πιο συχνά σχόλια, που άκούστηκαν, ήταν ή αναφορά στον ήθικό προβληματισμό που γεννάει και στο φιλοσοφικό της βάθος. Και, ιδιαίτερα τονίστηκε, ότι τη βασική ιδέα του φιλμ οι πολλοί την είδαν σαν πρόσκληση σε μετάνοια: «το φιλμ σε πλησιάζει στον Θεό», «θέτει τα προβλήματα χρέους, συνειδήσεως, τιμής», «δείχνει το θρίαμβο της ανθρωπίνης συνειδήσεως».

Θα κλείσω με ένα άλλο σχόλιο του σκηνοθέτη Π. Λουγγίν: «Σήμερα, θέλω να πιστεύω, ότι η Έκκλησία είναι ένας από τους πλέον ζωντανούς κοινωνικούς οργανισμούς στη χώρα και την ταινία αυτή απλώς προσπαθήσαμε να τη διαποτίσουμε με την πνευματική εμπειρία, ότι υπάρχει Θεός και ότι δεν είμαστε μόνοι σ' αυτόν τον κόσμο».

Κ. Μείχανετζίδης

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Σε επικοινωνία χαρᾶς και προβληματισμού, η Πανελλήνια Πρωτοβουλία για την Αποκατάσταση της Κανονικότητας και της Νομιμότητας στην Έκκλησία θα συναντηθεῖ στην αίθουσα της Αρχαιολογικής Έταιρείας, ὁδ. Πανεπιστημίου 22, την Τρίτη 5 Φεβρουαρίου 2008 καὶ ὥρα 7 μ.μ. Τό μήνυμα της χρονιάς θά δώσει ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος κ. Νικόδημος.

Ἡ παρουσία σας θά μᾶς δώσει χαρά.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ